

Redactie: Stichting DUPAN, postbus 249, 6700 AE Wageningen, info@dupan.nl Verschijnt 4 x per jaar. Jaargang 4, Oktober 2014, nummer 3

Paling Over De Dijk met Nuon en Wetterskip Fryslân

Voor het project Paling Over De Dijk, het DUPAN-initiatief waarbij geslachtsrijpe palingen over de barrières naar zee worden geholpen, is 2014 een belangrijk jaar. Dit jaar is er vanuit Europa geen geld beschikbaar, omdat het nieuwe Europese Visserijfonds pas in 2015 in werking treedt. Toch is het gelukt om op elf locaties het project uit te voeren, in samenwerking met Nuon en het Friese waterschap.

Beroepsvisser Frans Komen zette dit jaar al meer dan 1.000 kg volwassen palingen 'over de dijk'.

Palingen worden geboren in de oceaan en groeit op in ons zoete water. Door de gesloten kusten kunnen de jongen het zoete water echter niet bereiken. En de volwassenen kunnen het zoete water niet meer en terugkeren naar de oceaan. De levenscyclus is door de vele water-barrières verstoord. Zolang palingen niet zelfstandig ons binnenwater in- en uit kunnen zwemmen, help het Duurzaam Paling Fonds met de inzet van beroeps- en sportvissers, die de jongen en volwassenen letterlijk over de dijk zetten.

In de periode van 15 augustus tot eind november wordt in 3 provincies het project "Paling

Over De Dijk" uitgevoerd. Met dit project wordt de palingstand in Nederland gestimuleerd. Beroepsvissers vangen geslachtsrijpe palingen vlak voor de pompen van gemalen en turbines van WKC's weg en zetten ze achter deze waterbarrières weer uit, waardoor ze naar open zee kunnen zwemmen.

De gezamenlijke gebruikers en beheerders van het Nederlandse binnenwater zijn bezorgd over de hoeveelheid obstakels die de migratie van paling in Nederland belemmeren. Bovendien zetten factoren als de verminderde biologische draagkracht van het water en de toegenomen stroperij de palingstand verder onder druk.

Waterkrachtcentrales

De waterkrachtcentrales van Nuon bij Maurik in de Rijn en Alphen in de Maas, zijn door Imares (Wageningen UR) aangewezen als belangrijke barrières voor migrerende palingen in Nederland. Beroepsvisser Frans Komen vangt in Maurik de palingen voor de turbines van de centrale op en zet ze erachter weer uit. In Alphen gebeurt dat door Theo van der Zanden en Bram van Wijk. Na twee van de drie projectmaanden zijn er 2.500 geslachtsrijpe palingen langs de twee waterkrachtcentrales geholpen.

Frans Komen en junior wegen hun vangst in Maurik

Eenmaal in de oceaan, kunnen deze palingen elk miljoen jongen krijgen. Daardoor komen er uiteindelijk weer meer jonge palingen naar Nederland.

De financiering van het project bij de centrales vindt plaats uit het Duurzaam Paling Fonds en door Nuon. De palingvangst worden gecontroleerd en geregistreerd door controleurs van Hengelsportvereniging Het Snoekje uit Maurik en Sportvisserij Zuidwest Nederland.

Friese gemalen

Ook in Friesland wordt het project uitgevoerd bij 11 knelpunten: Lemmer, Woudsend, Sloten, Rohel, Nijetrijne, Oldelamer, Oosterzee, Echten, Pieterburen en Ezumazijl. De visserij wordt hier uitgevoerd door de Friese beroepsvissers Freerk Visserman, Ep Visser, Minne Boersma en Klaas en Jelte Bouma.

De gevangen schieraal wordt alleen achter het gemaal uitgezet, als de dieren vanaf die plek een verder onbelemmerde tocht naar zee kunnen maken. Daarom worden de meeste dieren in Friesland uitgezet achter het gemaal van Roptazijl, direct op de Waddenzee. De paling uit Ezumazijl wordt uitgezet bij Lauwersoog. Het project wordt medegefinancierd door het Wetterskip Fryslân en de beroepsvissers. Sportvisserij Fryslân verricht de 100%-controles.

Politieke aandacht

VVD-Kamerlid Barbara Visser en visser Frans Komen

Stichting DUPAN is blij met de aandacht die er is voor de uitzetprojecten vanuit de politiek en de overheid. De uitzet van glasaal is sinds 2009 verankerd in het Europese en Nederlandse Aalbeheerplan.

DUPAN vindt echter dat palingen gedurende hun complete levenscyclus geholpen moeten worden met de migratie van zout naar zoet water en vice versa. Daarom zouden er - naast de uitzet van jonge palingen (glasaal en pootaal) - in de beheerplannen van de Europese lidstaten ook verplichtingen moeten komen voor het helpen van de geslachtsrijpe schieralen naar zee. Bij het project Paling Over De Dijk liet Tweedekamerlid Barbara Visser van de VVD zich voorlichten door Nuon en DUPAN.

Recorduitzet in 2014: meer dan 8 miljoen jonge palingen

Inladen van de pootaal door de beroepsvissers
Arend en Jan De Beer

In het Markermeer zijn op 5 september ruim 400.000 jonge palinkjes uitgezet in de natuur. Dit gebeurde in het kader van het herstelproject 'Uitzet glas- en pootaal'. DUPAN voerde het project in samenwerking met beroepsvissers uit.

Beroepsvissers Jan Westering en Jan van Triest uit Lelystad en Jan en Arend de Beer uit Hoorn

namen op beide locaties 600 kilogram, totaal 1.200 kilogram ofwel ruim 400.000 palinkjes aan boord van hun vissersschepen. Vandaaruit werden de jonge dieren uitgezet in het Markermeer waar ze kunnen opgroeien tot volwassen palingen.

In totaal werden dit jaar, verspreid over Nederland, meer dan 8 miljoen jonge palingen uitgezet.

De uitzet in het Markermeer werd mede mogelijk

gemaakt door het ministerie van Economische Zaken in het kader van het Nederlandse Operationeel

Programma 'Perspectief voor een duurzame visserij'. Het project werd medegefinancierd uit het Europees Visserijfonds en het Duurzaam Paling Fonds. Stichting DUPAN coördineerde het project.

Glasaal een stevig handje geholpen

Aan de kust bij Den Oever zijn dit voorjaar in enkele avonden zo'n 400.000 glasalen gevangen. 365.000 werden er over de kustbarrière in het binnenwater gezet. 35.000 jonge palingen werden gemerkt en teruggezet, om te zien of de palinkjes zelfstandig langs de kustbarrière kunnen komen.

Aangenomen wordt dat de palingstand op veel plaatsen laag is, omdat de glasaal niet

zelfstandig het zoete binnenwater kan bereiken. Daarom worden - als onderdeel van het Europese Aalbeheerplan - miljoenen glasalen voor de kusten van Frankrijk en Engeland gevangen en overal in Europa uitgezet. In Nederland is de vangst van glasaal niet toegestaan. De afgelopen vier jaar is er sprake van een sterke stijging van de hoeveelheid glasaal aan de kusten. Daarom is nu onderzocht of er ook in Nederland glasaal gevangen kan worden om deze in het binnenwater weer uit te zetten.

Tussen 24 maart en 2 juni werd gedurende 18 avonden bij den Oever door Visserij Service Nederland op glasaal gevist, onder toezicht van de controleurs van Hengelsportvereniging Hollands Kroon. Na elke lichting van de netten werd de gevangen glasaal gewogen, geteld en direct uitgezet in het binnenwater. Imares, het visserijinstituut van de universiteit van Wageningen, onderzocht in hoeverre de glasaaltjes in staat zijn de gesloten kust te passeren. Daaruit bleek dat slechts een gering gedeelte van de gemerkte glasaaltjes verder langs de kust, via de Stevinsluis het zoete water wist binnen te komen. DUPAN pleit er daarom voor om de glasaaltjes overal in Nederland te vangen en over te zetten.

Controleurs van Hengelsportvereniging Hollands Kroon helpen de glasaal over de dijk bij Den Oever

Aankomst glasaal stijgt in heel Europa

Voor het vierde jaar op rij worden overal in Europa sterke stijgingen van de glasaal-aankomsten geconstateerd. In Frankrijk wordt voorgesteld het vangstquotum voor uitzet (60%) en consumptie (40%) te verhogen van 42,5 ton in 2013-2014 naar 75 ton in 2015.

Ook in Nederland is er sprake van een stijging van de aankomst van de glasaaltjes. In Nederland wordt de hoeveelheid glasaal aan de kusten gemeten door Imares. Zij drukt deze uit in een index. Vorig jaar lag de index op 5,8. Dit jaar komt de index over de maanden april en mei op 4,5. Dat is weliswaar minder dan vorig jaar, maar ruim het dubbele van het gemiddelde in de 15 jaar daarvoor. Het beeld is bovendien negatief beïnvloed: de glasaal-aankomst werd dit jaar vervroegd door de weersomstandigheden. Met de maand maart meegerekend komt de index op 6,4. Dat is het hoogste niveau sinds decennia.

Onderzoek naar effect dioxines

De universiteit van Wageningen is een onderzoek gestart naar het effect dat dioxines hebben op de gezondheid van mensen.

Dioxines zitten in al ons eten. De hoeveelheid die in voedsel mag zitten is gebonden aan wettelijke normen. Sinds 2011 wordt er uit voorzorg niet meer op paling, snoekbaars en wolhandcrab gevestigd in alle van dioxine-vervuiling verdachte Nederlandse wateren. Inmiddels is paling uit deze gebieden al vier jaar niet meer te koop. In het verleden heeft een beperkte groep consumenten met regelmaat deze paling uit die wateren geconsumeerd. Er is echter nog nooit onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten daarvan.

Wageningen UR wil de kleine groep die in het verleden maandelijks paling at uit de verdachte gebieden onderzoeken. DUPAN verleent medewerking aan het onderzoek.

Het onderzoek wordt uitgevoerd onder mannen tussen de 40 en 65 jaar oud, die voor 2011 tenminste maandelijks paling uit de gesloten visserijgebieden hebben gegeten. Via dit JournAal houden wij u op de hoogte van de uitkomsten van dit onderzoek.

Uiterst kwetsbare, volledig transparante glasaal, zoals deze vanuit zee onze kusten bereikt: 6 cm lang, 0,3 gram gewicht.